با ایران توشه
یک قدم جلوتر
باش!

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت



ایران توشه، مرجع دانلود فایل های کمک آموزشی دانش آموزان و کنکوری ها

همه چیز
برای موفقیت
تو!

- دانلود رایگان آزمون های آزمایشی قلمچی، خیلی سبز، گاج و ...
- دانلود رایگان گام به گام تمامی دروس
- دانلود رایگان نمونه سوالات امتحانی (نوبت اول و دوم) و امتحانات نهایی
- دانلود رایگان جزوه های کمک آموزشی و شب امتحانی

کافیست هر فایلی که نیاز دارید را در گوگل به این صورت جستجو کنید:

فایل مورد نیاز + ایران توشه

مثال:

دانلود گام به گام دوازدهم تجربی ایران توشه



irantooshe.ir

t.me/irantooshe

گام به گام مطالعات اجتماعی نهم
فصل نهم

عنوان فصل: فرهنگ و هویت

در این فایل پاسخ فعالیت‌ها، کارهای کلاسی، تمرین‌ها و پرسش‌های فصل فرهنگ و هویت آمده است.

مباحث فصل: فرهنگ؛ هویت

این فایل توسط سایت ایران‌توشه تهیه شده است.

irantooshe.ir

تهیه‌شده در ایران‌توشه، توشه‌ای برای موفقیت

irantooshe.ir

فهرست پرسش‌ها

۱ صفحه ۱۸۵ · پرسش آغاز فصل — پرسش‌های آغازین فصل ۹ ... ۴

۲ صفحه ۱۸۶ · فعالیت — فرهنگ چیست؟ ۴

۳ صفحه ۱۸۷ · فعالیت — شیوهٔ زندگی جوامع دیگر ۵

۴ صفحه ۱۸۸ · فعالیت — فرایند اجتماعی‌شدن و نمادها ... ۵

۵ صفحه ۱۹۰ · فعالیت — هنجارها و ارزش‌ها ۵

۶ صفحه ۱۹۰ · فعالیت — ملاک هنجار خوب و عوامل تغییر فرهنگ ... ۶

۷ صفحه ۱۸۸ · فعالیت — معرفی خود و شناخت هویت ۷

۸ صفحه ۱۹۳ · فعالیت — معرفی هویت ایرانی و هویت انقلابی ... ۷

۹ صفحه ۱۹۴ · به کار ببندیم — هنجارهای ناسازگار و سفر به مناطق ایران ... ۸

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۱ صفحه ۱۸۵ پرسش آغاز فصل

۱) فرهنگ چیست و لایه‌ها و اجزای مختلف آن کدام‌اند و چگونه با هم ارتباط دارند؟

۲) ابعاد مختلف هویت فردی و اجتماعی کدام‌اند و چه تأثیری بر هم دارند؟

۳) منظور از هویت ملی چیست؟

۴) ویژگی‌های هویت ایرانی کدام‌اند؟

۱) فرهنگ شیوهٔ زندگی یک جامعه است (آداب و رسوم، پوشش، تغذیه، باورها، قوانین و...). فرهنگ مانند لایه‌های یک پیاز است: لایهٔ بیرونی نمادها و هنجارها، و لایهٔ درونی ارزش‌ها و عقاید؛ هر لایه بر لایهٔ دیگر اثر می‌گذارد و عقاید و ارزش‌ها اساس هنجارها و نمادها هستند.

۲) هویت فردی (جسمانی و روانی/اخلاقی) و هویت اجتماعی (نقش‌های ما در گروه‌ها و جامعه)؛ ویژگی‌های جسمی و روانی بر هم اثر می‌گذارند و عضویت در گروه‌ها نیز بر رفتار و شخصیت فرد اثر دارد.

۳) احساس تعلق یک ملت به مجموعه‌ای از نمادها، هنجارها، ارزش‌ها و عقاید مشترک که در یک سرزمین مشخص و طی نسل‌های متوالی پدید آمده‌اند و ریشه در فرهنگ و تاریخ آن ملت دارد.

۴) سرزمین (ایران)، دین (اسلام)، تاریخ کهن و میراث فرهنگی غنی، زبان فارسی و آرمان‌ها و هویت انقلابی.

۲ صفحه ۱۸۶ فعالیت

۱) فرهنگ چیست؟ شما چه برداشتی از واژهٔ فرهنگ دارید؟ برداشت خود را از واژهٔ فرهنگ بنویسید و به نوبت در کلاس بخوانید. معلم نکات مشترک را روی تخته بنویسد. پس از پایان درس یک‌بار دیگر نوشتهٔ خودتان و نکات روی تخته را مرور کنید و بگویید برای تکمیل توضیح فرهنگ چه نکات دیگری را اضافه می‌کنید.

نمونهٔ برداشت: فرهنگ یعنی شیوهٔ زندگی مردم یک جامعه که شامل آداب و رسوم، پوشش، غذا، زبان، باورها و ارزش‌ها و قوانین آن‌ها است. نکات تکمیلی: فرهنگ به‌وسیلهٔ مردم جامعه پدید می‌آید و از نسلی به نسل دیگر منتقل می‌شود (فرایند اجتماعی‌شدن)؛ جامعه بدون فرهنگ و فرهنگ بدون جامعه وجود ندارد؛ فرهنگ لایه‌های بیرونی (نمادها و هنجارها) و درونی (ارزش‌ها و عقاید) دارد.

این فایل توسط سایت ایران‌توشه تهیه شده است.

irantooshe.ir

۳ صفحه ۱۸۷ فعالیت

۲) اگر اعضای خانواده‌تان برای زیارت یا سیاحت به کشورهای همسایه یا سایر کشورها سفر کرده‌اند بگویید در هنگام گفت‌وگو از خاطرات سفر به چه نکاتی دربارهٔ شیوهٔ زندگی مردم آن کشورها اشاره می‌کنند؟

۳) اگر دربارهٔ شیوهٔ زندگی یک جامعه در سایر مناطق جهان کتابی خوانده‌اید یا فیلمی دیده‌اید نکته‌هایی از آن را برای هم‌کلاسی‌هایتان توضیح دهید.

۲) معمولاً به نکاتی مانند زبان و گویش، پوشش، غذاها، شیوهٔ سلام و احوال‌پرسی، مهمان‌نوازی، معماری و خانه‌ها، مراسم و جشن‌ها، شیوهٔ رانندگی و رعایت قوانین و رفتار مردم اشاره می‌کنند. (پاسخ را از خاطرات خانوادهٔ خود بنویسید.)

۳) نمونه: در فیلم مستندی دربارهٔ ژاپن دیدم که مردم هنگام سلام کمی خم می‌شوند، کفش‌ها را بیرون از خانه درمی‌آورند، غذای ویژهٔ خود را (سوشی) می‌خورند و جشن‌هایی مانند جشن شکوفه‌های گیلاس دارند. (برای کتاب یا فیلم خودتان بنویسید.)

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۴ صفحه ۱۸۸ فعالیت

۱) فرض کنید کودکی از هر نوع ارتباط با آدم‌های دیگر محروم باشد و فقط نیازهای طبیعی‌اش برطرف شود تا زنده بماند. به نظر شما این کودک چه ویژگی‌هایی خواهد داشت؟

۲) با توجه به تصاویر این دو صفحه معنای هر یک از نمادها و رفتارهای نمادین را بیان کنید.

۱) چنین کودکی زبان و ارتباط کلامی را یاد نمی‌گیرد، با هنجارها و ارزش‌ها و رفتارهای اجتماعی آشنا نمی‌شود، توانایی تفکر و عواطف انسانی‌اش رشد نمی‌کند و نمی‌تواند با دیگران زندگی کند؛ یعنی بسیاری از ویژگی‌های انسانی در او شکل نمی‌گیرد.

۲) نماد چیزی است که معنایی فراتر از ظاهر خود دارد؛ مثلاً پرچم نمادی از کشور و استقلال، کبوتر نماد صلح، رنگ سیاه نماد سوگ و عزا، دست‌دادن یا گذاشتن دست روی سینه نماد احترام و دوستی، و چراغ قرمز نماد ایست. معنای هر نماد تصویر کتاب را نیز به همین ترتیب بنویسید.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۵ صفحه ۱۹۰ فعالیت

۱) دربارهٔ نمادها و هنجارهای مربوط به سلام و احوال‌پرسی و تعارفات در چند منطقهٔ کشور پرس‌وجو کنید و نتیجه را در کلاس بیان کنید.

۲) گفت‌وگو کنید: هر یک از هنجارهای زیر مبتنی بر کدام ارزش‌ها و عقاید اسلامی است؟ توضیح دهید.

irantooshe.ir

الف) برخی نانوایان شب‌های جمعه یک یا چند تنور نان خود را به‌صورت رایگان و صلواتی به مردم می‌دهند.
ب) مردها هنگام ورود به خانهٔ دیگران با صدای بلند «یا الله» می‌گویند.
ج) افراد در موقع دیدن کودک «ماشاءالله» می‌گویند.
د) رزمندگان مسلمان هنگام پیروزی در نبرد «الله‌اکبر» می‌گویند.

۱) نمونه: در برخی مناطق هنگام سلام دست می‌دهند و روبوسی می‌کنند، در برخی سر یا دست را روی سینه می‌گذارند؛ در بعضی مناطق عبارت‌هایی مثل «خسته نباشید»، «سلامتی» یا «احوال شما» با لهجهٔ محلی گفته می‌شود و تعارف و تعریف مهمان متفاوت است. (نتیجهٔ پرس‌وجوی خود را بنویسید.)

۲) الف) ارزش‌های انفاق، بخشش، کمک به نیازمندان و ایثار؛ عقیدهٔ به پاداش الهی و برکت. **ب)** احترام به حریم خصوصی دیگران و اجازه‌گرفتن پیش از ورود (آیهٔ «اگر کسی در خانه نبود، وارد نشوید تا اجازه داده شود»)؛ حفظ حجاب و عفت. **ج)** ایمان و توکل بر خدا، یاد و شکرگزاری از خدا و دفع چشم‌زخم به یاد او. **د)** ایمان به توحید و اعتقاد به اینکه پیروزی از جانب خداوند است و توکل بر او.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۶ صفحه ۱۹۰ فعالیت

۳) همهٔ هنجارها مفید و خوب نیستند. آیا پیروی کورکورانه از همهٔ هنجارها درست است؟ ملاک تشخیص درست و مفید بودن هنجارها چیست؟
۴) عوامل مختلفی می‌توانند نمادها، ارزش‌ها و هنجارهای یک جامعه را تغییر دهند و در فرهنگ آن جامعه تغییر و دگرگونی پدید آورند. دربارهٔ این عوامل و چگونگی تأثیر آن‌ها بر فرهنگ گفت‌وگو کنید و مثال‌هایی بیاورید.

۳) خیر؛ پیروی کورکورانه درست نیست. ملاک تشخیص هنجارهای درست و مفید، سازگاری آن‌ها با عقل، آموزه‌های دین و ارزش‌های اسلامی و اخلاقی، و منافع و سود جامعه است؛ هر هنجاری که با دین و اخلاق و قانون مغایر باشد یا به فرد و جامعه زیان برساند (مانند فال‌گیری، خودنمایی و پوشش نامناسب) باید کنار گذاشته شود.

۴) عوامل: پیشرفت‌های صنعتی و فناوری (مانند آپارتمان‌نشینی به‌جای زندگی در خانه‌های حیاط‌دار و کم‌شدن دیدار و بازی بچه‌ها)، پیشرفت وسایل حمل‌ونقل و افزایش مسافرت و مهاجرت، رسانه‌های جمعی (تلویزیون و اینترنت و شبکه‌های اجتماعی) و نفوذ فرهنگی بیگانگان و کشورهای سلطه‌گر (تأثیر بر پوشش، سبک زندگی و زبان).

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

این فایل توسط سایت ایران‌توشه تهیه شده است.
irantooshe.ir

۷ صفحه ۱۸۸ فعالیت

۱) داوطلبانه جلوی کلاس بایستید و خودتان را با صفات و ویژگی‌هایی که دارید معرفی کنید. شما می‌توانید مشخصات شناسنامه‌ای و خانوادگی، ویژگی‌های ظاهری، خصوصیات اخلاقی، سلیقه‌ها و علایق و مانند آن‌ها را بیان کنید.

گفت‌وگو کنید: ۲) چرا شناخت هویت خود و ویژگی‌های آن اهمیت دارد؟

۳) به نظر شما ما چه مسئولیتی نسبت به ویژگی‌های هویتی قابل تغییر و انتخاب‌شدنی خود داریم؟ چگونه می‌توانیم به بهترین شکل از عهدهٔ این مسئولیت برآییم؟

۴) در درس‌های قبل با موضوع مهاجرت آشنا شدید. به نظر شما مهاجرت از جامعه‌ای به جامعهٔ دیگر در تغییر هویت اجتماعی افراد چه تأثیری می‌تواند داشته باشد؟

۱) نمونه: «من علی هستم، ۱۴ ساله، بلندقد و گندمگون با چشمان قهوه‌ای. دانش‌آموز پایهٔ نهم‌ام، در تیم والیبال مسجد محله عضو هستم، صبور و کنجکاو هستم و به مطالعه و حفظ محیط زیست علاقه دارم.»

۲) چون با شناخت ویژگی‌های خود نقاط قوت و ضعفمان را می‌شناسیم، هدف و مسیر زندگی را درست انتخاب می‌کنیم، خود را از دیگران متمایز می‌دانیم، عزت‌نفس پیدا می‌کنیم و برای رشد و اصلاح خود برنامه‌ریزی می‌کنیم.

۳) ما نسبت به ویژگی‌هایی مانند دانش، مهارت، اخلاق و دین‌داری که قابل تغییرند مسئولیم؛ باید با کسب علم، تمرین اخلاق نیکو، پرهیز از رفتارهای ناپسند و انتخاب دوستان خوب آن‌ها را بهبود دهیم.

۴) مهاجر با ورود به جامعهٔ جدید با زبان، ارزش‌ها و هنجارهای دیگری روبه‌رو می‌شود، عضو گروه‌های اجتماعی جدید می‌شود و نقش‌های تازه می‌گیرد؛ بنابراین ممکن است هویت اجتماعی‌اش تغییر کند یا میان هویت قبلی و جدید دچار سرگردانی شود؛ میزان تغییر بستگی به پایبندی او به ارزش‌های خود دارد.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۸ صفحه ۱۹۳ فعالیت

۱) با نوشتن نامه به یک دوست فرضی خارجی یا طراحی یک پوستر ویژگی‌های هویت ایرانی را به مردم کشورهای دیگر معرفی کنید.

۲) فکر می‌کنید که یک فرد باید دارای چه ویژگی‌هایی باشد تا هویتی انقلابی داشته باشد؟ می‌توانید به بیانات امام خمینی یا رهبر انقلاب مراجعه کنید و چند ویژگی را که ایشان برای فرد انقلابی بیان کرده‌اند بیابید.

۱) نمونه نامه: «دوست عزیزم، من در ایران زندگی می‌کنم؛ سرزمینی کهن با بیش از چند هزار سال تاریخ. بیشتر مردم ما مسلمانیم و اقلیت‌های دینی هم در کنار هم زندگی می‌کنند. ما به زبان فارسی صحبت می‌کنیم، نوروز را جشن می‌گیریم و میراثی مانند تخت جمشید، اصفهان و شعر حافظ و سعدی داریم. مهمان‌نوازی از ویژگی‌های مردم ایران است.»

۲) ایمان و تقوا، تعهد و احساس مسئولیت، ایستادگی در برابر ظلم و سلطهٔ بیگانگان (استکبارستیزی)، ساده‌زیستی، خودباوری و استقلال‌طلبی، جهاد و فداکاری، مردم‌داری و وحدت و پرهیز از تفرقه.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۹ صفحه ۱۹۴ به کار ببندیم

۱) چند مورد از هنجارها و باورهایی را که در محل زندگی شما وجود دارد و فکر می‌کنید با عقاید و آموزه‌های اسلامی سازگاری ندارد شناسایی و بیان کنید و برای تغییر آن‌ها پیشنهادی بدهید.

۲) شاید تاکنون به منطقه‌ای از ایران سفر کرده و متوجه شده باشید که نوع گویش، پوشش، تغذیه، آداب و رسوم، تعارفات، ساختمان‌ها، وسایل و... مردم آن منطقه با محل زندگی شما تفاوت دارد. خاطرات خود را از یکی از این سفرها با تأکید بر نمادها و هنجارهایی که در آن منطقه مشاهده کرده‌اید بنویسید و در کلاس بخوانید.

نمونه‌هایی از هنجارهای ناسازگار و پیشنهاد تغییر

هنجار یا باور	پیشنهاد
اسراف در مراسم عروسی و مهمانی‌ها (چشم‌وهم‌چشمی)	برگزاری مراسم ساده و آگاه‌سازی خانواده‌ها
فال‌گیری و خرافات	آگاه‌سازی و بیان تعالیم اسلام در مقابله با خرافه
نپرداختن به قطع‌رحم و قهر طولانی	صله‌رحم و دید و بازدید
بی‌توجهی به قوانین رانندگی	رعایت قانون به‌عنوان تکلیف دینی

۲) نمونه خاطره: «در سفر به شیراز دیدم مردم لهجهٔ محلی دارند و غذاهایی مثل کلم‌پلو و کلمبو می‌خورند؛ هنگام سلام به میهمان‌ها خوشامد می‌گویند و در مسجد وکیل و حافظیه به‌عنوان نماد هویت شهر رفت‌وآمد زیاد بود.» (خاطرهٔ سفر خودتان را بنویسید.)

این جواب ممکن است دقیق نباشد.